आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को
प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम

प्रदेश सरकार

प्रदेश नीति तथा योजना आयोग

प्रदेश नं. २

जनकपुरधाम, नेपाल

जेष्ठ २०७७

CamScanner

प्रदेश सभाको बैठकमा

मानननीय प्रदेश प्रमुख श्री तिलक परियारज्यू द्वारा प्रस्तुत

आ.व. २०७७/७८ को

प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम

प्रदेश सरकार

प्रदेश नीति तथा योजना आयोग

प्रदेश नं. २

जनकपुरधाम, नेपाल

जेष्ठ, २०७७

CamScanner

प्रदेश सरकार
प्रदेश नीति तथा योजना आयोग
प्रदेश नं.२
जनकपुरधाम, धनुषा

Ph No.- 041522919
Fax No.- 041-522919
Email: statepcp2@gmail.com
website: pc.p2.gov.np

प.सं. २०७७/०७८
च.नं.

मन्तव्य

सार्वजनिक क्षेत्रका गतिविधिहरुको सार्वजनिकीकरण एंव पारदर्शिता लोकतान्त्रिक परिवेशमा अपरिहार्य हुन्छ । यसै मूलमंत्रलाई हृदयंगम गरी प्रदेश नं. २ को प्रदेश सभामा प्रदेश प्रमुख माननीय तिलक परियारज्युले प्रस्तुत गर्नुभएको आ. व. २०७७/२०७८ को प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रमलाई सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई अवगत गराउने उद्देश्यले यो "नीति तथा कार्यक्रम पुस्तिका २०७७/२०७८" प्रकाशित गरिएको छ ।

जेष्ठ, २०७७

भोगेन्द्र
....
डा. भोगेन्द्र झा
उपाध्यक्ष
प्रदेशनीति तथा योजना आयोग
प्रदेश नं. २
जनकपुरधाम, धनुषा

तथा कर्तव्यनिष्ठाले यस्ता माहामारीलाई अवश्य जित्नेछौं भन्ने आशा राखेको छु । यस्तो परिस्थितिमा प्रदेश सरकार हरसम्भव जनताको साथ तन, मन तथा स्रोतले सदैव ऐक्यवद्ध रहनेछ ।

६. प्रदेश सरकारको यो नीति तथा कार्यक्रम नेपालको संविधान, नेपाल सरकारको आर्थिक नीति, नेपाल सरकारको आवधिक योजना तथा दीर्घकालीन क्षेत्रगत नीतिहरु, सहश्राव्दी विकास लक्ष्य र दिगो विकास लक्ष्य लगायत नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा गरेका प्रतिवद्धताहरु, कोभिड १९ ले पारेका प्रभाव न्यूनीकरण, प्रदेश सरकारको प्रथम पंचवर्षिय योजना, मध्यकालीन खर्च संरचना, चालु आर्थिक वर्षमा ल्याएको नीति तथा कार्यक्रम र योजनाहरुको कार्यान्वयन गर्ने तथा दिगो विकास लक्ष्य अन्तर्गत प्रादेशिक प्राथमिकताहरु तय गर्दै सो हासिल गर्न अग्रसर रहेको छ।

माननीय सदस्यहरु,

७. कोभिड-१९ माहामारीले यस प्रदेशमा ल्याएको र आगामी वर्ष अझ थपिन सक्ने जनस्वास्थ्यका जोखिमहरु न्यूनीकरण गर्न, प्रभावित जनतालाई राहत प्रदान गर्न तथा यस माहामारी र सोका कारण प्रदेशभरी लगाइएको बन्दाबन्दीले गर्दा सुस्त बनेको आर्थिक-सामाजिक क्षेत्र एवं गुमेको रोजगारीका अवसरहरुलाई सम्वोधन गर्न र प्रदेशमा ठुलो संख्यामा फर्किदै गरेका नागरिकहरुका कारण थपिएको चुनौतीहरुको सामना गरी अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाई पुनर्सुदृढीकरण गर्न आगामी वर्ष अवलम्वन गरिने रणनीतिहरु तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गरेको छु ।

CamScanner

८. कोभिड-१९ माहामारीको जनस्वास्थ्यसंग सम्वन्धित जोखिम कम गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रको लगानी दोब्बर गरिनेछ । आवश्यकता अनुसार गुणस्तरयुक्त क्वारान्टाईन केन्द्रहरु र आईसोलेसन केन्द्रहरु स्थापना गर्दै लगिनेछ । जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुको पहिचान, पी.सी.आर. विधिको टेस्टिङ्ग र रोग संक्रमित व्यक्तिको उपचार कार्यमा प्रदेश सरकारले सबै खालको सहयोग पुऱ्याउने छ । संघ र स्थानीय सरकारसंग निरन्तर समन्वय गरी प्रदेशमा कोभिड-१९ को जोखिम न्यूनीकरण गर्न उपयुक्त व्यवस्थापकीय प्रबन्धहरु मिलाईनेछ ।

९. कोभिड-१९ माहामारी नियन्त्रण र उपचारका लागि आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीहरु, अस्पताल संरचनाहरु तथा उपकरणहरुको यथासमय खरिद, निर्माण र सर्वसुलभ उपलव्धतामा जोड दिईनेछ । कोरोना मात्रको उपचार गर्ने अस्पतालहरु छुट्याउने, अरु अस्पतालमा कोरोना बेड छुट्याउने, ज्वरो क्लिनिकहरु छुट्याउने, आई.सी.यू. बेडहरु थप्ने, रेस्पिरेटर र भेन्टिलेटरहरु पुग्दो मात्रामा उपलव्ध गर्ने र स्वास्थ्य संकट टार्न तात्कालिक उपचार केद्रहरु/अस्पतालहरु निर्माण गर्ने कार्यमा प्रदेश सरकार दत्तचित्त रहनेछ ।

१०. स्वास्थ्य क्षेत्र र कोरोना जोखिमसंग जुझ्ने जिम्मेवारीमा रहेका सवै राष्ट्रसेवकहरुका लागि बिमा सुविधा, पी.पी.ई. किटको उपलव्धता, आवासीय सुविधा लगायत मनोवल बढाई वहाँहरुले पुऱ्याउने सेवामा प्रभावकारिता ल्याउन आवश्यक प्रवन्धनलाई सुदृढ वनाईनेछ । यस कार्यमा तत्काल सेवामा जुट्न सक्ने दक्ष जनशक्ति र स्वयंसेवकहरुको आपूर्ति निजी र गैरसरकारी क्षेत्रहरुवाट पनि गरिनेछ । कोरोना नियन्त्रण

CamScanner

र उपचारमा निजी क्षेत्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुको प्रभावकारी उपयोग गरिनेछ ।

११. नियमित खोप सेवा नियमित स्वास्थ्य परीक्षण र उपचार सेवालाई रोकिन नदिन सजगता अपनाई प्रभावकारी उपायहरु अवलम्वन गरिने छ । आवश्यक तथ्यांक एवं सूचना संकलन गरी कोभिड१९ बाट प्रभावित आम नागरिक र खासगरी बालबालिका महिला किशोरीहरु बृद्धबृद्धा तथा अन्य जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुकालागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा (psycho-social-counselling) कार्यक्रम स्थानीय तह सँगको समन्वय एवं सहकार्यमा संचालन गरिनेछ।

१२. गुणस्तरीय स्वास्थ्य परीक्षणको लागि प्रादेशिक प्रयोगशालालाई अत्याधुनिक बनाईनेछ ।

१३. सरुवा रोग तथा आकस्मिक माहामारीबाट बच्न एकीकृत स्वास्थ्य नीतिको साथै २०० शैय्या सहितको प्रादेशिक सरुवा रोग नियन्त्रण अस्पताल बारा जिल्लाको कलैया उपमहानगरपालिका वडा नं. १६ झिटकैया र महोत्तरीको जलेश्वरमा निर्माण गरिनेछ ।

१४. शल्यक्रिया सुविधा सहितको घुम्ती विशिष्टकृत स्वास्थ्य र ल्याव सेवा शिविर नियमितरुपमा संचालन गरिनेछ भनेमाहामारी तथा आकस्मिक रोगहरुको उपचारका लागि अस्पतालभित्र विशेष व्यवस्था मिलाइनेछ । त्यस्तै प्रदेशलाई पूर्ण खोपयुक्त प्रदेश घोषणा गर्नेगरी अभियानकै रुपमा सघन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१५. पोषणयुक्त भोजन, व्यक्तिगत सरसफाई, सामाजिकदूरी, मास्कको प्रयोग र योगा, आयुर्वेदिक–यूनानी जस्ता वैकल्पिक उपचार विधिहरुको उपयुक्त

CamScanner

प्रयोग गरी नागरिकहरु कोरोना प्रतिरोधात्मक क्षमतामा वृध्दि ल्याउन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१६. कोभिड–१९ माहामारीले जनजीवन र जनजीविकामा पारेको असरलाई न्यून गर्न राहतका विशेष योजनाहरु संचालन गरिनेछ।चालुवर्षमाउपलव्ध गराइएको राहतलाई आगामी आर्थिक वर्षको प्रथम तीन महिना सम्म आवश्यक स्थान र आवश्यक समुदायमा निरन्तरता दिदै अहिलेसम्मको अनुभवको आधारमा स्थानीय तहको सहयोगमा संचालित राहत सहयोग योजनालाई पुनर्संरचना गरिनेछ । रोजगार विहीन दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने मजदूरहरु, खेतीहर मजदूरहरु, भारत र तेश्रो मुलुकवाट फर्कने वेखर्ची श्रमिकहरु र तिनका आश्रितहरु तथा विपन्न वर्गका नागरिकहरुलाई खाद्यान्न सहितको राहत तथा समुदाय स्वयंले संचालन गर्ने निःशुल्क भोजन कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१७. प्रदेश सरकारले प्रदेश मा हुने खाद्यान्न, दलहन, तेलहन, तरकारी, दूध र माछा मासुको उत्पादन, पैठारी, भण्डारण तथा सार्वजनिक वितरण प्रणालीमा सुदृढीकरण गरी खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्नेछ । यस कार्यका लागि साना र विपन्न किसानलाई विउ, मल र अन्य कृषि सामग्रीका लागि अनुदान प्रदान गरिनेछ । विपत्तिका वेला कृषि उत्पादनको बजार पहुँचका लागि कृषि एम्बुलेन्स, न्यूनतम मूल्यको प्रत्याभूति र खरिद तथा उपयुक्त भण्डारणमा प्रदेश सरकारले लगानी गर्नेछ ।

१८. कोभिड–१९ को प्रभावले गर्दा विपन्नता मा पुगेका थप जनताको पहिचान गर्न स्थानीय सरकारलाई सहयोग पुऱ्याईनेछ । विदेशबाट फर्केका र साविकमा प्रदेश मै रहेका यस्ता विपन्न परिवारहरुको पहिचान गरी परिचय

CamScanner

पत्र तत्काल उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाईनेछ । तीनै तहका सरकारहरु द्वारा उपलब्ध हुने राहत र विशेष रोजगारीका कार्यक्रमहरु को एकीकृत, समन्वयात्मक र प्रभावकारी कार्यान्वयन द्वारा यी परिवारहरुलाई राहत र रोजगारी उपलब्ध गराईनेछ । एकल महिलाहरु, बृद्धबृद्धाहरु, अनौपचारिक र निर्माण क्षेत्रमा रहेका दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने मजदूरहरुका लागि थप लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ

१९. मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन गरी स्वरोजगार द्वारा आफ्नो शीप प्रयोग गरी जीवनयापनको नवीन अवसरहरु प्राप्तगर्न चाहने युवाहरुका लागि तात्कालिक शीप/दक्षता तालीम, लघुकर्जा, औजार खरिद गर्न अनुदान प्रदान गरी निजी क्षेत्र समेतको सहभागिता मा स्वरोजगारी का अवसरहरुको पहिचान गरी वजारमा आधारित रोजगारी श्रृजना गरिनेछ । साथै कृषि र गैर कृषि क्षेत्र संग सम्वन्धित सानासिंचाई, कुलो निर्माण, नदी नियन्त्रण, कृषि सडक, सामुदायिक भवन, विद्यालय भवन र अन्य संरचनाहरु को निर्माण र सम्भारमा ५० हजार युवाहरुलाई रोजगारी दिईनेछ ।

२०. साना, मझौला तथा परम्परागत पेशागत उद्योगहरुलाई विशेष पुनरुत्थान अनुदान उपलब्ध गराई रोजगारीका थप अवसरहरु श्रृजना गरिनेछ ।

२१. शिक्षा क्षेत्रको पुनस्थापना गर्न बढी विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयहरु मा थप कक्षा कोठा निर्माण, थप अस्थायी/स्वयंसेवी शिक्षक भर्ना, दूरशिक्षा, र समुदायमा आधारित शिक्षामा लगानी गरी कोरोनाले गर्दा शैक्षिक सत्र खेरजान दिनवाट बचाईने र विद्यालय शिक्षाको गुणस्तरीय सिकाई सुनिश्चित गरी विद्यालय शिक्षामा विपन्नवर्गका बालबालिकाको पहुँचलाई सुनिश्चित गरिनेछ । अनलाईन शिक्षा, रेडियो, टि.भी. कार्यक्रम मार्फत

शिक्षा, बालबालिकाको मनोसामाजिक उपचार, दिवा खाजा र आधुनिक प्रविधिमा लगानी गरी कोरोनाको शिक्षा क्षेत्रमा परेको नकारात्मक असर न्यून गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । प्रदेशभित्र रहेका घरपरिवारहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी निरक्षर व्यक्ति लक्षित लचिलो शिक्षा कार्यक्रम (Flexible schooling program) तथा अनौपचारिक शिक्षा (Non-formal education) कार्यक्रम सञ्चालन गरी प्रदेशलाई "साक्षरप्रदेश" बनाउने गरी साक्षरता कार्यक्रम अभियानकै रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

२२. कोभिड १९ को कारण बन्दाबन्दीमा परेको आर्थिक क्षेत्र कलकारखाना पर्यटन सेवा क्षेत्र यातायात बजार मालवस्तुको आपूर्ति व्यापार सामाजिक प्रतिष्ठान र सामाजिक कृयाकलापहरु समग्र निजी क्षेत्रका व्यवसाय एवं आर्थिक कृयाकलापहरु यथाशीघ्र पुनः चलायमान गरी आर्थिक सामाजिक गतिविधिको पूर्णतः पुनर्स्थापन गरी आर्थिक बृद्धि हासिल गर्न जरुरी छ । तर कोभिड १९ पश्चातको जनजीवन यसपूर्वको जनजीवन जत्तिकै सहज हुन अझैकठिन छ । सामाजिक दूरी कायम राख्दै र व्यक्तिगत सरसफाई लगायत मानवीय सुरक्षाको न्यूनतम प्रत्याभूति नगरी बन्द व्यवसाय खुल्न पनि सक्दैनन् । साथै बजारमा आपूर्तिको सहजता मात्र होईन वस्तु र सेवाको माग पुन स्थापितहुन नागरिकसंग रोजगारी हुन नगद प्रवाह हुन र खर्च गर्ने मनस्थिति फर्किन पनि जरुरी छ । यसका लागि संघ र स्थानीय सरकार संग समन्वय गर्दै प्रदेश सरकारले आर्थिक कृयाकलापपुन स्थापित गर्न निम्न कुराहरुमा जोड दिदै विशेष आर्थिक कार्यक्रम संचालन गर्नेछ

CamScanner

(क) साना, मझौला उद्योग र सहकारी क्षेत्रका संस्थापनहरुलाई कर र शुल्क छुट, ऋणमा सहुलियतपूर्ण सुविधा तथा साना अनुदान कार्यक्रम,

(ख) कृषि र गैर कृषि उत्पादनहरुलाई बजार पहुँच तथा विचौलियाको चंगुलवाट वचाउन कृषि एम्बुलेन्स सेवा, न्यूनतम मूल्य निर्धारण र सार्वजनिक खरिद, ढुवानी नगद अनुदान, प्रदेश र स्थानीय सरकारद्वारा प्राथमिकतायुक्त दरमा खरिद तथा किसान र उपभोक्ताका सहकारी संस्थाहरुलाई अनुदान;

(ग) पर्यटन र होटल व्यवसायको पुनरुत्थान कार्यक्रम् कर र शुल्क सहुलियत एवं आन्तरिक पर्यटन प्रवद्र्धन विशेष कार्यक्रम्

(घ) औद्योगिक क्षेत्र र औद्योगिक करिडोरमा रहेका उद्योगहरु लगायत प्रदेशमा रहेका सम्पूर्ण उद्योगहरु यथाशीघ्र पूर्ण क्षमतामा संचालन हुन श्रमिक आपूर्ति र श्रमिकको सुरक्षा, कच्चा पदार्थको आपूर्ति र ढुवानी सहजता एवं अन्य सुविधाहरुको प्याकेज प्रदान गर्दै थप लगानी ल्याउन वातावरण निर्माण;

(ङ) प्रादेशिक औद्योगिक व्यवसाय ऐन र तद्रुरुपको नियमावली यथाशीघ्र निर्माण गरी कार्यान्वयन लगायत मध्यकालीन सुधारहरुको घोषणाद्वारा प्रदेशमा औद्योगिक संस्थापनहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन

(च) सामाजिक दूरी कायम गर्दै र मानवीय सुरक्षाका दृष्टिले व्यक्तिगत सरसफाई र स्वास्थ्य सुरक्षामा लगानी गरी व्यवसाय संचालन गर्न प्रोत्साहन कार्यक्रम तथा

(छ) व्यापार आपूर्ति यातायात एवं निर्माण क्षेत्रको पुनर्स्थापन संरक्षण र सम्वर्द्धनका लागि सहजीकरण कार्यक्रम । विपन्न, गरिब, भूमिहीन तथा सामाजिक रुपमा पिछडिएका साना कृषकहरु, एकल महिला, मधेस आन्दोलन का सहिद र घाइते परिवारको आयआर्जन तथा जिवकोपार्जन मा टेवार्पुयाउन "मुख्यमन्त्री किसान उत्थान कार्यक्रम" लगायतका स्वरोजगार मूलक विशेष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । यो योजनाको निर्देशिका र कार्यान्वयनको योजना समेत तयार भैसकेको ले आवको प्रथम चौमासिक मै यो योजना को शुभारम्भ गरिनेछ । यो योजना अन्तर्गत दश कट्ठा सम्म जग्गा भएका तथा आफै कृषि कर्म गर्ने सम्पूर्ण किसानका बैंक खाता खोली सो खातामा बर्षेनी दसहजार नगद राखिनेछ । सो अनुदानको नगद किसानले बीउ, मल, सिंचाईमा प्रयोग गर्नुपर्नेछ।

२३. कोरोना माहामारीका कारण वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका वा स्वदेश मै उद्यम गर्न उत्साहित युवा वर्गलाई प्रोत्साहन गर्न किसान कार्डमा आधारित "नवप्रवर्तन कृषि रोजगार तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम" कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । साथै एकीकृत कृषि उत्पादन प्रणालीमा समेत जोड दिइनेछ ।

२४. संसदीय लोकतान्त्रिक प्रणालीमा प्रदेश सभाको गरिमा उच्च राख सभामुख निर्वाचन क्षेत्र विकास योजना आगामी आर्थिक वर्ष देखि प्रारम्भ गरिनेछ ।

२५. कोभिड १९ को प्रभाव बढिरहेको वर्तमान अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगगरी स्रोत साधन सम्पन्न बनाई प्रदेश सभाको कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

२६. तरकारी, फलफुल, दूध, अण्डा, मासु, माछा, च्याउ आदी जस्ता नाशवान उपजहरुको बजार सुनिश्चतता र सहज आन्तरिक वितरणका लागि सरकारी, सहकारी र निजी संघ संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा उत्पादन थलोवाट उपज खरिद तथा सुपथ मूल्यमा बिक्री व्यवस्थापन सम्बन्धी उपयुक्त र भरपर्दो संयन्त्रको विकास गरिनेछ । यस्ता संयन्त्रको विकास गर्दा कृषि उत्पादन मूल्य श्रृंखलामा कृषकहरुको भूमिका (Leverage) बढाइने छ ।

२७. सहकारी खेती (Cooperative farming) र करार खेती (Contract farming)र सहकारी करार खेती (Cooperative Contract farming) प्रणाली मार्फत कृषि उपजको आन्तरिक र बाह्य बजारमा बिक्री व्यवस्थापनको लागि सहजीकरण गरिनेछ ।

२८. सहकारी र निजी कम्पनी,उत्पादक समूह तथा संगठनलाई प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन (Performance based incentives) प्रदान गरी कृषि बजार सेवा प्रवाहतर्फ आकर्षित गरिनेछ ।

२९. **"Farm to Fork"** को अवधारणामा आधारित स्वच्छ, स्वस्थ्य र सुरक्षित खाद्यवस्तुको नमूना पसलहरुको स्थापना गर्ने पहल गर्नुको साथै पूर्व

स्थापित पसलहरुको नियमन तथा व्यवस्थापन कार्यलाई अभियानको रुपमा संचालन गरिनेछ ।

३०. रोजगार प्रवर्द्धन गर्न पूर्व-पश्चिम राजमार्ग देखि जिल्लाको सदरमुकाम सम्म जोडने सडक, प्रत्येक जिल्लाको कोरिडोरलाई कृषि उपज प्रशोधन उद्योग स्थापना गर्न निजी, सहकारी र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

३१. साना कृषक उत्थान तथा प्राकृतिक प्रकोप (रोग, माहामारी) सृजित आपत विपदका कारण कृषकले बेहोर्नु परेको क्षतिको प्रभाव न्यूनीकरण राहत तथा पुनःस्थापना कार्यक्रमको लागि "कृषि विकासकोष" स्थापना गरिनेछ ।

३२. "पशु स्वास्थ्य घुम्ती कोष" लाई पुर्न स्थापना गरी ग्रामिण क्षेत्रमा सेवा पुऱ्याउन पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता तथा जे.टि.ए. को सेवा उपलब्ध गराउने र विना ब्याज ऋण उपलब्ध गराई रोजगारी प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

३३. कृषि यान्त्रिकीकरणलाई प्रबर्द्धन गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। यस कार्यलाई व्यवस्थित गर्न १३६ वटै पालिकामा कृषि आधुनिक उपकरण केन्द्रको स्थापना गरिने छ यसबाट कृषकहरुले न्युनतम भाडा तिरेर कृषि उपकरणहरु प्रयोग गर्न सक्ने छन् ।

३४. कृषिको आधुनिकीकरणका लागि मोबाइल एपसबाट जानकारी प्राप्त गर्न सकिने **"Hello Tractor"** सेवाहरुमा छुटको व्यवस्था हुनेछ ।

३५. सहकारीतामा आधारित कृषि उपज व्यवस्थापन तथा सहकारी सुपथ मूल्य पसल (कोप शप) प्रवर्द्धनका लागि विशेष प्याकेजको व्यवस्था गरिनेछ तथा एकीकृत व्यवसाय सञ्चालनको लागि पहल गरिनेछ ।

CS CamScanner

३६. स्वरोजगारका अवसर सृजना गरी युवाहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउन एवम् वैदेशिक रोजगारीबाट स्वदेश फर्केका युवाहरुको ज्ञान, सीप, क्षमता र पुँजीलाई प्रभावकारी रुपमा उपयोग गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

३७. कोभिड १९ को कारणले रोजगार गुमाएका युवाहरुका लागि "युवा स्वरोजगार तथा उद्यम विकास" कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

३८. रोजगारी सिर्जना गर्न स्थानीय तहसँगको सहकार्य र समन्वयमा घेरलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ । गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई प्रदेश अनुकूल परिमार्जन गरी विपन्न परिवारलाई रोजगारीको अवसर सृजना गरिनेछ ।

३९. आन्तरिक पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्न सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी र कर्मचारीहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

माननीय सदस्यहरु,

४०. कोभिड–१९ को प्रभाव न्यूनीकरण गर्न ल्याई नेतात्कालीक प्रकृतिका उपरोक्त कार्यक्रम र रणनीतिले मानवजीवन को रक्षा र जनजीविकालाई पुनर्जीवित गर्दै प्रदेशको अर्थतन्त्रलाई पुनः सुदृढीकरण गर्न सहयोग मिल्ने विश्वास लिएकोछु । उपरोक्त विशेष रणनीति र कार्यक्रमका अतिरिक्त प्रदेश सरकारले क्षेत्रगत रुपमा विभिन्न विकास नीति र कार्यक्रमहरु संचालन गर्नेछ ।

४१. प्रदेशमा समाजिक रुपान्तरणका लागि सुरुवात गरिएको बेटी पढाउ बेटी बचाउ अभियान अन्तर्गत छोरी मुद्दति विमा योजना अन्तर्गत लगभग २५ हजार छोरीहरुको खाता खोलीएको छ । हालको व्यवस्था अनुसार बीस

बर्ष पश्चात्त ती छोरीहरुन्युनतम ३ लाख नगद प्राप्त गर्ने छन् । समाजिक रुपान्तरणको यस अभियानलाई अझ परिष्कृत र सशक्त ढंगले अगाडी बढाइने छ । यस अभियान अन्तर्गत छोरी शिक्षा, छात्रवृत्ति, छोरी लोकसेवा तयारी कक्षा, आर्दश विवाह, साइकल वितरण र छोरीहरुको राज्य संरचनामा पचास प्रतिशत सहभागिताका लागि संरचनात्मक व्यवस्था गरिने छ ।

४२. मुख्यमन्त्री दलित गरीब आवास योजना अन्तर्गत आठवटै जिल्लामादलित गरीबहरुको लागि निशुल्ल्क आवास निर्माण कार्यको प्रारम्भ भैइसकेकोछ । नमूना दलित गरीव आवाश योजना लाई निरन्तरता दिइने छ ।

४३. आगामी आर्थिक वर्षमा चालु खर्चमा मितव्ययीता अपनाई अर्थतन्त्रमा सरकारी क्षेत्रको अतिरिक्त निजीरसहकारी क्षेत्रको साधन श्रोतको उपयोग गरी उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी बढाउन उत्पादन, उत्पादकत्व तथा रोजगारी वृद्धिमा जोड दिईनेछ ।

४४. प्रदेशको समृद्धिका लागि आर्थिक,सामाजिक विकास तथा पूर्वाधार निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने आर्थिक स्रोत जुटाउन नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेको शुल्क, करको संकलन, आन्तरिक राजश्वको सदृढीकरण र संकलित स्रोतको प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरिनेछ ।

४५. संवैधानिक व्यवस्था अनुरुप प्रदेशमा विकास सहायताको प्राप्ति र परिचालन गर्न वैदेशिक सहायता परिचालन सम्बन्धी कानुन निर्माण गर्न तथा प्रदेश तहका विकास सहायतामा सन्चालित परियोजनाप्रदेशलाई हस्तान्तरण गर्न सङ्घीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ ।

CamScanner

४६. प्रदेशको आर्थिक वृद्धि,राजश्व वृद्धि एवम् पुंजी निर्माण र परिचालनमा निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गरिनुका साथै अर्थतन्त्रको एउटा खम्बाको रुपमा रहेको सहकारी प्रणालीलाई समेत प्रोत्साहन गरिनेछ।

४७. नेपालको संविधानमा उल्लेखित प्रदेशको एकल तथा साझा अधिकार अन्तर्गत वित्तीय तथा विमा संस्था व्यवसाय र व्यवस्थापनका लागि आवश्यक प्रदेश कानुनको तर्जुमा गरिनेछ।

४८. प्रदेश अन्तर्गत उद्योग स्थापना गर्ने इच्छुक लगानीकर्ताहरुलाई प्रदेश सरकारले निर्धारण गरे अनुसारको विशेष सुविधा प्रदान गरिने छ । विद्यमान औद्योगिक कोरिडोरको अतिरिक्त सम्भाव्यकोरिडोरको पहिचान गरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४९. आगामी आर्थिक वर्षभित्र विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन सहितको प्रदेश आयोजना बैंकको निर्माण गरी प्रादेशिक गौरवका आयोजनाहरुको पहिचान गरिनेछ । प्रादेशिक गौरवका आयोजनाको विकासको लागिनिजी,सार्वजनिक र सहकारी क्षेत्रको अवधारणा अनुरुप लगानी सम्मेलन आयोजनाको लागि आवश्यक स्रोत तथा पूँजीको व्यवस्थापन मिलाइ आयोजनाहरुको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

५०. प्रदेशका जनताहरुको वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गरी पूँजी निर्माणमा सहयोग पुर्‍याउन "प्रदेश विकास बैंक" स्थापनाका लागि आवश्यक प्रक्रिया पुरागरी संचालन गरिनेछ ।

५१. निजी, सहकारी तथा सार्वजनिक साझेदारी लगानीमा उद्योग व्यवसाय संचालन गर्ने वातावरण बनाउनको लागि प्रदेश लगानी प्रवर्द्धन बोर्ड को स्थापना गरिनेछ । प्रदेश सभामा विचाराधिन प्रदेश औद्योगिक व्यवसाय

विधेयक शीघ्र पारित गराइ सोको नियमावली पनि तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ। यसले प्रदेशमा औद्योगिकरणका लागि वातावरण निर्माणका लागि थप मदत पुग्नेछ।

मानीयसदस्यहरु,

५२. "पूर्ण सुरक्षित मातृत्व प्रदेश" बनाउने गरी परिवार नियोजन र सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी कार्यक्रमलाई अभियानकै रुपमा संचालन गरिनेछ । साथै प्रदेशमा विशिष्टी कृतमातृ शिशु अस्पतालको स्थापना तथा संचालन गरिनेछ ।

५३. प्रादेशिक अस्पताल जनकपुरधामलाई ५०० शैय्या सहितको अत्याधुनिक विशिष्टीकृत अस्पतालमा स्तरोन्नति गरी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको रुपमा विकास गरिने छ । साथै स्वास्थ्यमा सबैको पहुँच सुनिश्चितताका लागि प्रत्येक जिल्लामा प्रदेश मातहत रहेका जिल्ला अस्पतालहरुलाई अत्याधुनिक सेवा सहितको विशिष्टीकृत अस्पतालको रुपमा स्तरोन्नति गरिनेछ। पथलैया स्वास्थ्य तालिम केन्द्रलाई ट्रमा अस्पताल वनाइने छ ।

५४. क्यान्सर रोगको उपचारका लागि प्रदेशभित्र प्रादेशिक क्यान्सर अस्पतालको स्थापना गरिने छ भने प्रादेशिक क्यान्सर अस्पतालमा ६० वर्ष उमेर काटिसकेका क्यान्सर रोगका बिरामीहरुलाई स्वास्थ्य उपचारमा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च प्रदेश सरकारले व्योहोर्ने छ । त्यस्तै मुटु तथा मृगौला रोगका बिरामीहरुको उपचारका लागि विशेष व्यवस्था

CamScanner

गरिनेछ ।नारायणी उपक्षेत्रीय अस्पताल बिरगंजमा मुट्ठ रोग उपचारका लागि क्याथ ल्याव संचालनका लागि आवश्यक सहयोग गरिने छ ।

५५. आयुर्बेद, योग, प्राकृतिक चिकित्सा, होमियोप्याथिक तथा अन्य परम्परागत उपचार पद्धतिको अध्ययन अनुसन्धान तथा विकास गरिनेछ। यसका लागि प्रादेशिक आयुर्बेद तथा बैकल्पिक चिकित्सा अनुसन्धान केन्द्र स्थापना गरिनेछ । आयुर्बेद अस्पतालको सेवालाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाइनेछ।

५६. नसर्ने रोगहरुको बढ्दो प्रकोपको रोकथाम तथा जनमानसलाई सचेत पार्नको लागि हरेक स्थानीय तह सँगको समन्वयमा स्वास्थ्य तथा आरोग्य केन्द्र (health and wellbeing center) संचालन गर्न चालु आर्थिक बर्षमा सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

५७. कुपोषणबाट ग्रसित महिला तथा बालबालिकाहरुको लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिंदै सन्तुलित, पोषण र विविधतायुक्त खानाको लागि सचेतनामुलक कार्यक्रम तथा प्रर्दशनीहरु संचालन गरी पौष्टिक खानेकुरा खानेबानीको विकास गरी प्रदेशलाई कुपोषणमुक्त प्रदेश बनाउने अभियानको शुरुवात गरिनेछ ।

५८. संघीय सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरी प्रदेशभित्रका सबै जिल्लाहरुमा स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम विस्तार गरी प्रभावकारी रुपमा लागू गरिने छ ।स्वास्थ्य बिमामा जनताको पहुँच पुर्याउन तथा प्रदेशका सबै नागरिकको न्युनतम स्वास्थ्य बीमा गर्नका लागि सम्मानित सदनमा प्रदेश स्वास्थ्य बीमा विधेयक आगामी आर्थिक वर्षको प्रथम चौमासिक मै पेस गरिने छ ।

५९. अस्पतालहरुको न्यूनतम सेवा मापदण्ड समेतका आधारमा कार्यसम्पादनमा आधारित व्यवस्थापन प्रणाली लागू गरि गुणस्तरीय सेवा प्रवाह हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

६०. बालबालिकाहरुलाई शिक्षाको मूलप्रवाहमा ल्याउनका लागि विशेष शिक्षा अभियान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।साथै प्रदेश प्रमुख नैतिक शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६१. माध्यमिक तहमा अध्ययनरत बालबालिकाहरुको रुची,सीप र अन्तरनिहीत प्रतिभा पहिचान गरी सो अनुरुप रोजगारमूलक सीप एवं क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

६२. सामुदायिक, संस्थागत, सहकारी तथा धार्मिक प्रकृतिका विद्यालयहरुमा समेत सरकारबाट स्वीकृत मूल पाठ्यक्रम पठनपाठन हुने व्यवस्था मिलाइ शैक्षिक गुणस्तरमा एकरुपता कायम गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ । साथै शैक्षिक संस्थाहरुमा आवश्यकता अनुसार ऐच्छिक विषयको पाठ्यक्रम निर्माण गरी लागू गरिनेछ ।

६३. प्रदेश सरकारको शैक्षिक नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । साथै गुणस्तरीय शिक्षाको प्रबर्द्धनका लागि प्रदेशमा नमुना आवासीय बालमैत्री विद्यालय स्थापना गरी संचालनमा ल्याईनेछ ।

६४. प्रदेशभित्र रहेका सम्पूर्ण शैक्षिक संस्थाहरुमा आधुनिक प्रविधिमा आधारीत बालमैत्री विधिबाट अध्ययन अध्यापन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

CamScanner

६५. प्रदेशभित्र रहेका सम्पूर्ण शैक्षिक संस्थाहरुको शैक्षिक तथ्याङ्क र सूचकाङ्क अद्यावधिक गरी अनुगमन मुल्यांकन प्रणाली मार्फत समग्र शैक्षिक व्यवस्थापनमा सुधार ल्याइनेछ ।

६६. परम्परागत तथा आधुनिक खेललाई प्रोत्साहन गर्ने गरि खेलकुद विकास कार्यक्रम संचालन गरिनुको साथै खेलकुदको विकासका लागि "प्रादेशिक खेलकुद विकास प्राधिकरण गठन" गरीकार्य अगाडि बढाईनेछ । रौतहट कोगौर राइस मीलको जग्गालाई आवश्यक प्रकृया पुरा गरी प्रदेश सरकारको स्वामित्वमा ल्याइ प्रदेशस्तरको जनचाहना बमोजिमको उपयुक्त संरचना निर्माण गरिने छ ।यसको लागि स्थानीय तहसंग सहकार्य र समन्वय गरी यसै बर्ष कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।साथै एक जिल्ला एक विशेष खेल अभियान सञ्चालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ । हाल सर्लाहीको मलगंवामा रहेको रंगशालालाई स्तरोन्नति गरिने छ ।

६७. शिक्षालाई व्यवहारमुखी र प्रविधिमुखी बनाउन प्रत्येक प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्रमा एक प्राविधिक विद्यालयको स्थापना तथा संचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै प्रदेशका मुख्य शहरहरुलाई शैक्षिक क्षेत्रको रुपमा क्रमशः विकास गर्न पहिलो चरणमा जनकपुरधामलाई शैक्षिक क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने नीति लिइएको छ ।

CamScanner

माननीय सदस्यहरु,

६८. समयानुकुल स्तरीय जनशक्ति आपूर्तिलाई दृष्टिगत गर्दै बीरगंजमा प्रविधि विश्वविद्यालय स्थापना गरिनेछ ।साथै सप्तरी जिल्लामा कृषि कलेज स्थापना गरी क्रमश कृषि विश्वविद्यालय स्थापना गरिनेछ ।

६९. प्रदेशभित्रका युवाशक्तिहरुको क्षमता र योग्यताको कदर स्वरुप प्रदेश युवा परिचालन नीति तथा कानुनको निर्माण गरिनेछ ।

७०. विदेश पलायन हुने श्रम तथा युवा जनशक्तिलाई उद्यम,कृषि व्यवसाय,तथा अन्य रोजगारीका अवसर उपलब्ध गराउन स्थानीयतहसगँ समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

७१. प्रदेश भित्रका विभिन्न स्थानमा जेष्ठ नागरिक पार्क निर्माण गर्नुको साथै स्वास्थ्य परीक्षणको लागि विशेष सहयोगको कार्यक्रम ल्याईनेछ । यस्तै हरेक किसिमका अपाङ्गता भएका नागरिकहरुको लागि प्रदेशले विशेष संरक्षणको कार्यक्रम संचालन गर्नेछ ।

७२. विभिन्न जातीय तथा सामुदायिक पहिचानलाई संरक्षण गर्न "प्रदेश भाषा, कला तथा संस्कृति प्रतिष्ठान" स्थापना गरिनेछ भने प्रदेश भित्रका मौलिक सांस्कृतिक सम्पदाहरुको संरक्षणका लागि प्रादेशिक संग्राहलय स्थापना गरिनेछ । साथै प्रदेशको सामाजिक-सांस्कृतिक विविधतालाई सम्पदाको रुपमा आत्मसात गर्दै यी विविधताहरुको पहिचान, संरक्षण र उत्थान मार्फत बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक सामाजको निर्माण गरी सामाजिक तथा राष्ट्रिय एकतालाई मजबुत पारिनेछ ।

७३. अनाथ बालबालिकाहरुलाई लक्षित गरी विशेष संरक्षण एवं सशक्तिकरणको कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै

CamScanner

बालबालिकाको बृहत्तर विकासका लागि शिशु सदन तथा बाल उद्यान निर्माणका कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७४. महिला सशक्तिकरणका लागि"प्रादेशिक महिला आयोग" गठन गरिनेछ।

७५. मधेश आन्दोलनका शहिद परिवारको सम्मान तथा संरक्षणको लागि स्वरोजगार,रोजगार,स्वास्थ्य र शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।

७६. दलित, जनजाती, आदिवासी, मुश्लिम एवं पिछडिएका वर्गको सशक्तिकरणका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साथै दलित तथा विपन्न वर्गहरुको सामाजिक तथा आर्थिक रुपान्तरणको लागि प्रदेशका आठ वटै जिल्लाहरुमा **"प्रदेश प्रमुख रोजगार कार्यक्रम"** संचालन गरिनेछ।

७७. प्रदेश दलित शसक्तिकरण ऐनको कार्यवन्यनमा जोडदिइनेछ । यसका लागि दलित विकास समिति र उच्चस्तरीय जातीय छुवाछुत अनुगमन समिति समेत गठन गरिनेछ । दलित छात्रवृत्ति र दलित रासनकार्ड योजना कार्यवन्यनमा ल्याइने र यसका लागि प्रदेशका डोम, हलखोर, मेस्तर र मुसहर जातिका परिवारलाई जिविकोपार्जनका लागि प्रति महिना रु ५००० हजारको दरले उपलब्ध गराइने छ ।

७८. सर्पदंशको उपचारका लागि जिल्लामा अवस्थित प्रदेश मातहतका अस्पतालको सहकार्यमा सर्पदंश उपचार केन्द्रको स्थापना तथा संचालन गरिनेछ ।

९. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र प्रदेशभित्र नर्स जनशक्ति उत्पादनको लागि प्रादेशिक अस्पताल भित्र संचालित नर्सिङ कलेजको स्तरउन्नति गरी स्नातक तहको नर्सिङ्ग कक्षा संचालन गरिनेछ ।प्रदेसभित्र उपलब्ध

जनशक्तिलाइ आकस्मिक कक्ष र आइसियू (ICU) संचालन समबन्धि तालीम दिइनेछ।

८०. सामुदायिक विद्यालयहरुमा स्वच्छ खानेपानी, शौचालय, तथा सरसफाईको उचित व्यवस्थाको लागि विशेष कार्यक्रमल्याईनेछ ।

माननीय सदस्यहरु,

८१. साझेदारी वन, सामुदायीक वन, राष्ट्रिय वन, निजि वन र कृषि वन लगायतका वनहरुको दिगो वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन र वनजन्य उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत वन क्षेत्रबाट उल्लेख्य रोजगारी र आय आर्जनका अवसरहरु सिर्जना गरिने छ ।

८२. "संरक्षण हाम्रो मन, प्रदेशको वन प्रदेशकै धन" भन्ने मार्गदर्शनलाई मूर्तरुप दिन वन क्षेत्रका लागि प्रदेश स्तरीय गुरुयोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

८३. "जहाँ बाटो त्यहाँ रुख, त्यसले ल्याउँछ परम सुख" कोनारालाई चरितार्थ गराउन स्थानीयतह समेतको सहकार्यमा सडकका दुवै किनारमा बिरुवा रोप्ने नीतिलिइनेछ ।

८४. प्रदेशलाई हरित प्रदेश बनाउन गुणस्तरीय बहुवर्षिय बिरुवाहरु उत्पादन गर्न प्रत्येक जिल्लामा कम्तिमा एक हाइटेक नर्सरी स्थापना गरिनेछ । निजी क्षेत्रलाई निजी नर्सरी स्थापना गरी गुणस्तरीय बिरुवाहरु उत्पादन र वृक्षारोपणका लागि प्रोत्साहित बनाइने नीति लिइनेछ ।

८५. पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जलाई पर्यटनको गन्तव्य बनाउँदै गुणस्तरीय पर्यटकको संख्यामा वृद्धि गर्न सहयोग गरिनेछ । यस्तै जैवीक

विविधताको संरक्षण तथा सम्वर्द्धनको लागि धनुषाधाममा एउटा चिडियाघरको निर्माण गर्ने नीति लिइएकोछ ।

८६. प्रदेशकै गौरवको रुपमा रहेको सागरनाथ वन विकास परियोजना लगायतका उत्पादनमूलक वन क्षेत्रहरुलाई सघन व्यवस्थापन अन्तर्गत ल्याई दिगो तथा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनको कार्य गरिनेछ ।स्थानीय तह र वनसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको सहकार्यमा वन विकासलाई जोड दिइने नीति लिइनेछ ।

८७. प्रदेश अन्तर्गत रहेको जैविक विविधताको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण वन क्षेत्र,सिमसार क्षेत्र वा अन्य भौगोलिकक्षेत्रलाई पर्यावरणीय हिसाबले हट स्पट घोषणा गरी व्यवस्थापन गर्न विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ।

८८. वनमा आधारित कार्बन व्यापारका लागि अन्तराष्ट्रिय संयन्त्र मार्फत भुक्तानीका लागि संघीय सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।काष्टजन्य वन पैदावरको स्वदेशी उत्पादन र आपूर्ति बढाई विदेशवाट हुने आयातलाई प्रतिस्थापन गर्न योगदान पुर्याइनेछ ।

८९. प्रदेशमा निजी वनको विकास,संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्न एकीकृत कृषि वन प्रणली (Agro Forestry System) बमोजिम निजी जग्गामा कृषि वन कार्यक्रम प्रभावकारीरुपमा लागु गर्न आवश्यक ऐन नियम तर्जुमा गरिनेछ ।

९०. प्रदेश सरकारको "चुरे जोगाउ, मधेश बचाउ" अधियानलाई स्थानीय तह सँगको सहकार्यमा प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ।

९१. चुरे जलाधारको उपल्लो तट, मध्य तट र प्रभावित तल्लो तटबीचको अन्योन्याश्रित सम्बन्ध कायम गर्ने नदी प्रणालीमा आधारित योजना

तर्जुमा देखि कार्यान्वयनसम्म संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच सहकार्य र समन्वय गर्ने रणनीति लिइनेछ ।

९२. ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा जस्तानदीजन्य पदार्थको प्रयोगलाई वातावरण र उपभोग वीच सन्तुलन हुने गरी व्यवस्थापन गरिने छ । चुरे क्षेत्रमा जलाशय निर्माण तथा मर्मत सम्भरण गरी माटो कटान कार्यलाई नियन्त्रण, पुनर्भरण र भूमिगत जलस्तरलाई उठाउने कार्य गरिनेछ ।

९३. गजेन्द्रनारायण सिंह औद्योगिक क्षेत्रलाई आधुनिकीकरण गरी पुनः सञ्चालन गर्न योजना तर्जुमा गरिनेछ ।

९४. इन्धनको आयातलाई प्रतिस्थापन गर्न र वातावरणीय अनुकुलता बढाउन इन्डक्शन चुल्होनिर्माण गर्ने उद्यमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

९५. उद्योग सम्बन्धि प्रदेशस्तरीय नीति तथा कानुन तर्जुमा गरी सो सम्बन्धी कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्थालाई सुदृढ बनाईनेछ । सबै प्रकारका उद्योगहरुको अभिलेखलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा आबद्ध गरिनेछ ।

९६. प्रदेशभित्र पर्यटकीय गन्तव्यहरुको पहिचान र विकास गरी प्रत्येक जिल्लामा पर्यटकको पहूँच पुऱ्याउन पर्यटक प्याकेज निर्माण गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

९७. पर्यटन पूर्वाधारको संस्थागत सुदृढिकरणको लागि पर्यटन सम्बन्धी प्रदेश स्तरीय कानुनी र संस्थागत संरचना निर्माण गरिनेछ ।पर्यटन प्रवर्द्धनमा महत्वपूर्ण भूमिका रहेको होटल व्यवसायको प्रवर्द्धनकालागि आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।प्रदेशस्थित खोला, नदी, ताल, तलैयाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी जलाशययुक्त मनोरञ्जन स्थल बनाइने छ ।

९८. प्रदेशका ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, पूरातात्विक र प्राकृतिक सम्पदाहरुको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्द्धन एवं प्रचार प्रसार मार्फत प्रदेश अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण आधारको रुपमा पर्यावरणमैत्री पर्यटन उद्योगको विकास गर्नेर पर्यटन सांस्कृतिको विकास गर्न आवश्यक नीति लिइनेछ ।

९९. बारा जिल्लाको निजगढमा निर्माणाधीन दोस्रो अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलको व्यवसायिकतालाई ध्यानमा राख्दै कोशी टप्पु, पर्सा नेशनल पार्क रुटलाई केन्द्रमा पर्ने गरी पूर्व पश्चिम राजमार्गसँगै फास्ट ट्रयाक जोडिने स्थानको दायाँबायाँ मनोरञ्जनात्मक सांस्कृतिक बगैंचाबारे सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

१००. दुधमती महेन्द्रनगर करिडोरलाई धार्मिक पर्यटकीय करिडोरको रुपमा विकास गरिनेछ। साथै रामायण सर्किटको विकासलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

१०१. वाणिज्य क्षेत्रसँग सम्बन्धितआवश्यक प्रदेश नीति तथा कानुनको तर्जुमा गरी लागू गरिनेछ ।

१०२. वाणिज्य र व्यापार पूर्वाधारको विकासका लागि आवश्यक भौतिक संरचना निर्माण लगायतका कार्य गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । प्रदेश मातहत नियमन गरिने व्यापारिक फार्मका अभिलेखहरुलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाइनेछ ।

१०३. प्रदेश, संघ र स्थानीय तहको समन्वयमा बजार अनुगमन गरिनेछ । उपभोक्ता हीत विपरितका क्रियाकलापलाई पूर्ण रुपमा नियन्त्रण गरिनेछ।

CamScanner

१०४. सरकारले स्वच्छ र सफा प्रदेश अभियान लागु गर्नेछ । स्थानीय तहसँग सहकार्य गरी जिल्लाका सदरमुकामहरुलाई हरित तथा स्वच्छ सफा शहरमा रुपान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन निर्माण गरिनेछ ।

१०५. भूसंरक्षण कार्यलाई स्थानीय सीप र प्रविधिको प्रयोग गरी प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ साथै नदी किनारमा वृक्षारोपणको कार्यक्रम संचालन गरी रोजगारीको सिर्जनाका साथै नदी तटीय वातावरण स्वच्छ तथा सुन्दर बनाईनेछ । फोहोरमैलाको व्यवस्थापनका लागि उचित प्रवन्ध मिलाईनेछ ।

१०६. संघीय सरकारसँग सहकार्य गरी वायु प्रदूषण मापन केन्द्र स्थापनामा जोड दिइनेछ । प्रदेशमा सञ्चालित उद्योगहरुबाट निस्किने प्रदूषण तथा फोहोरमैला बिसर्जनका लागि वातावरणीय मापदण्डको नियमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

माननीय सदस्यहरु,

१०७. प्रदेशलाई कृषि प्रधान प्रदेशको रुपमा विकास गर्ने अवधारणा अन्तर्गत "खेतखेतमे पानी, हाथ हाथ मे काम" को अभियानलाई थप प्रभावकारी ढंगले संचालन गरिनेछ । यसको लागि भूमिगत जलको प्रयोग गरी डिप ट्युवेल जडानको कार्यलाई अझ सघनताका साथ अगाडी बढाई प्रत्येक वडा सम्म पुर्याइने छ । साथै बाँध, पइनी, नहर, हेड बक्स र नदीखोलाको व्यवस्थापन गरी खेत खेतमा सिंचाईको व्यवस्थापन गरिनेछ । सिंचाइको निमित्त सोलार र विद्युतीय ट्युवेललाई थप प्रोत्साहित गरिनेछ ।

CamScanner

१०८. अविरल वर्षाको कारणले हुन सक्ने नदी कटानको कारणबाट बाढीको उच्च जोखिममा रहेका गाउँ बस्ती संरक्षण गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ । बर्षेनी बागमती, लालवकैया, कमला, रातो,विघही, जंघाह, मराह, खुटी, जलाइद, लखनदेही, बताह, मैनावती, घुर्मी झिम, खाँडो, महुली,पसाह, दुधौरा,भैंडहा, भलुवाही-मदुवाहा खोलाबाट प्रभावित पालिकाहरुमा तटबन्ध निर्माणका लागि आवश्यकता अनुसार काम र विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिने छ ।यसका लागि संघीय र स्थानीय पालिकाहरु सँग समन्वय सहकार्य गरी कार्य अगाडि बढाइने छ ।

१०९. नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाई प्रणालीको विकास गर्न फोहोरा सिंचाइ,पोखरी सिंचाईरथोपा सिंचाई जस्ता कार्यलाई संचालनमा ल्याईनेछ ।

११०. सतह सिंचाईको सुविधा उपलब्ध गराउन नसकिने क्षेत्रहरुमा भूमिगत जलको उपलब्धता तथा भौतिक अवस्थाको आधारमा प्रदेशका आठ वटै जिल्लामा कम्तिमा १/१ वटा डिप टयुववेल क्लष्टर तथा १/१ वटा विद्युतीकरण सहितको पावरड्रिल टयुववेल क्लष्टरर स्यालो ट्युबवेल क्लष्टर बनाई टयुववेल सिंचाई प्रणाली जडान गरी सिंचाई सुविधा पुर्याइनेछ ।

१११. सतही तथा भूमिगत सिंचाई प्रणालीहरुको सुदृढीकरण तथा आधुनिकीकरण गरी विद्यमान सिंचाई प्रणालीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । स्थानीय स्तरमा रहेका साना सिंचाई पूर्वाधारहरु (हाल बन्द तथा सञ्चालनमा रहेको नहर एवं बाँधहरु) लाई समुदायबाटै व्यवस्थापन

हुने गरी संचालनमा ल्याइने छ । जिल्लामा रहेका पानी सरबि तथा नदीनालाहरु (perennial/ seasonal water sources) मा बाधँरपुलमुनि सुलिस गेट बनाई कुलो पईनी मार्फत सिंचाईको प्रबन्ध गरिनेछ । वर्षाको पानी संकलन र उपयोग गर्ने गरि कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।

११२. प्रदेशका आठवटै जिल्लाहरुमा घरघरमा स्वच्छ खानेपानी सुविधा पुर्याइनेछ ।

११३. "राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड २०६२" कार्यान्वयन गरी प्रत्येक जिल्लाका सदरमुकाममा खानेपानी गुणस्तर परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरिने कार्यअगाडी बढाईनेछ।

११४. वातावरणीय सरसफाइ एवं स्वच्छता प्रवर्द्धन गर्न वातावरणीय सरसफाइ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ । यसका लागि आठै जिल्लाका सदरमुकाम तथा मुख्य हाटबजारमा आवश्यकता पहिचान गरी सार्वजनिक शौचालयको निर्माण एवं व्यवस्थापन गर्दै खुलादिसामुक्त प्रदेशको अवस्थालाई सुदृढ एवं दिगो बनाउँदै लगिनेछ ।

११५. नदी तथा खोलाहरुमा चुरे क्षेत्रबाट आएको बालुवालाई नियन्त्रण गर्न एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन प्रणालीलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

११६. प्रदेश सरकारले आत्मसात गरेको "हाम्रो प्रदेश, उज्यालो प्रदेश" कोनारालाई सार्थकता प्रदान गर्न बैकल्पिक उर्जालाई प्रवर्द्धन गरि आगामी वर्ष निजी साझेदारी योजना अन्तर्गत प्रदेशको आठवटै जिल्लामा सौर्य उर्जाप्लान्ट निर्माणको कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।

११७. सौर्य उर्जा सम्बन्धी पावर प्लान्ट स्थापनामा साना, मझौला तथा मध्यमखालका विद्युतीकरणलाई विशेष महत्व दिइने छ साथै विद्यमान

ग्रीड तथा प्रसारण लाईनको सुधार गरी वितरण लाईनमा समेत सुधार गरिनेछ ।

११८. गरिबीको रेखामुनि रहेको जनतालाई घर परिवारको संख्याको आधारमा परिचय पत्र उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिई न्यूनतम शुल्कमा इन्धन उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । निम्न आय भएका परिवारलाई विशेष अनुदान दिई बायोग्यास, सोलार, विद्युतीय चुल्हा आदि प्रयोग गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाई निरन्तरता दिइनेछ ।

११९. विभिन्न जिल्लाहरुमा विस्तृत संभाव्यता अध्ययन गरी प्रदेश लोकमार्ग, प्रदेश सहायक मार्ग र स्थानीय सडकहरुको विस्तृत इन्भेन्टरी बनाइनेछ ।

१२०. पर्सा जिल्लादेखि ससरी जिल्लासम्मको करिब २५० किलोमिटर सडकलाई "मधेशी शहिद राजमार्ग" कोविस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तैयार गरिनेछ ।

१२१. जहाँ सडक त्यहाँ विकासको अवधारणा लाई अवलम्बन गर्दै प्रदेश सभाका प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रमा न्युनतम ५ किलोमिटरको दरले कालोपत्रे सडक निर्माण कार्यलाई प्रारम्भ गरिनेछ ।

१२२. प्रत्येक पालिकालाई सदरमुकामसँग जोडने प्रमुख सडकहरु कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई थप निरन्तरता दिइनेछ । एक पालिकालाई अर्को पालिकासँग र पालिकालाई जिल्ला सदरमुकाम सँग जोडने सडकको स्तरोन्नति गरिनेछ ।

१२३. प्रदेशभित्र प्रस्तावित वा संचालित रहेको राष्ट्रिय गौरवका योजनाहरु दोश्रो अन्तराष्ट्रिय विमान स्थल निजगढ, हुलाकी सडक, जनकपुरधाम जयनगर

रेल्वे, सुनकोशी-मरीन र कमला डाइभर्सन तथा रासी दुधौरालाई संघीय सरकारसँग समन्वय गरी निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाउन जोड दिइनेछ।

१२४. धार्मिक तथा पर्यटकीय महत्वका सडकहरुको निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

१२५. प्रदेश सरकारले प्रादेशिक परिवहन सेवा संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिँदै पहिलो चरणमा हाल संचालनको प्रक्रियामा रहेको बिरगंज-जनकपुरधाम र जनकपुरधाम-राजविराज बस सेवा संचालन गरी क्रमश प्रदेश भरी विस्तार गरिनेछ ।

१२६. आपतकालिन वाहन, यन्त्रहरुलाई उद्धारको लागि परिचालन गर्ने दृष्टिकोण राखी यस प्रदेशभित्र रहेका प्रत्येक सार्वजनिक सडकहरुमा प्रादेशिक सडक गुरुयोजना बनाई सोही अनुरुप सडक स्तरोन्नति गर्ने नीतिलाई कायम राख्दै सोही अनुसार आवास व्यवस्थापनको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१२७. प्रत्येक गाउँ शहरको बसोबासलाई व्यवस्थित गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ। सो अनुसार सार्वजनिक सडकको चौडाई तोकी ढल निकास, खानेपानी, शौचालयको व्यवस्था, प्रत्येक पालिकामा एउटा दलान एवं सार्वजनिक खुला ठाउँको व्यवस्था, आवासीय भूमिलाई सदुपयोग गर्न बहुतले घरहरुको निर्माण, कृषियोग्य भूमिलाई बचाउन गाउँ, शहरहरुको सीमा तोकी सोही क्षेत्रभित्र घरहरु निर्माण गर्ने,शिक्षा स्वास्थ्य, सडक, बजार आदिको व्यवस्थापन गर्ने, रोजगारीको लागि सो गाउँ शहर नजिक औद्योगिक क्षेत्र स्थापना गर्ने नीति अख्तियार गरिएकोछ ।

CamScanner

१२८. प्रत्येक जिल्ला सदरमुकाममा संचालित दलित छात्रावास र जेष्ठ नागरिक आवास कार्यक्रमलाई यस आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ । यो योजनालाई क्रमश: महानगरपालिका, उप महानगरपालिका तथा नगरपालिका र गाउँपालिकामा समेत विस्तार गरिनेछ ।

१२९. नमुनाको रुपमा प्रत्येक जिल्लामा १/१ वटा आदर्श बस्ती विकास कार्यक्रम संचालन गरि उक्त स्थानहरुमा एकीकृत पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१३०. सेटेलाईट सिटीको अवधारणालाई निरन्तरता दिइनेछ । चालु आर्थिक वर्षमा प्रस्ताविन नौ सेटेलाइटसिटीपोखरीया, परसौनी, सिम्रनगढ, गौर, मलंगवा, जलेश्वर, गोलबजार, कल्याणपुर विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमा आगामी आर्थिक वर्षमा निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

१३१. बाराको गढीमाईस्थानमा प्रादेशिक गौरवका धर्मशाला र विवाह मण्डप निर्माण कार्यलाई आगामी वर्ष पनि थप तिब्रता दिई निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

१३२. विभिन्न करिडोरहरु सखडा कंकालनी, सिराह सलहेस, धनुषाधाम जनकपुरधाम, विद्यापती डिह, मडईमांडव्य ऋषि तथा परिक्रमा स्थल, रौजामजार, मटिहानी जलेश्वर, परिक्रमा सडक, सिम्रौन गढमा हागढीमाई करिडोरलाई धार्मिक करिडोरको रुपमा विकास गरिने कार्यलाई थप निरन्तरता दिइनेछ ।

१३३. हाल प्रथम चरणमा जनता आवास कार्यक्रम अन्तर्गत संचालित डोम मेस्तर, हलखोरर मुसहर जातिको घर निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिँदै

क्रमशः अन्य दलित, लोपोन्मुख लगायतको लक्षित वर्गमा यो आवास कार्यक्रम पुर्याइनेछ ।

१३४. प्रदेश सरकारद्वारा निर्माण गरिने भौतिक संरचनाहरु लैंगिक तथा अपाङ्गमैत्री बनाइने नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाउन विशेष जोड दिइनेछ ।

१३५. प्रदेशको आठवटै जिल्ला सदरमुकाममा प्रदेश अतिथि गृह निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

१३६. प्रदेश भित्रका सडकहरुको संरक्षण, सम्वर्द्धन, व्यवस्थापकीय कार्य, नीति तर्जुमा लगायतको कार्यलाई व्यवस्थित गर्न प्रादेशिक सडक बोर्ड गठन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

१३७. जनकपुरधाम रेल्वेसँग जोडिने गरी ड्राइपोर्ट निर्माणका लागि थप विस्तृत अध्ययन गरिनेछ ।

१३८. जनकपुरधाममा आउटर रिङ्गरोडको सम्भाव्यता अध्ययन र निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिँदै क्रमशः सबै जिल्लाको सदरमुकाममा लागु गरिनेछ ।

१३९. स्मार्ट सवारी चालक पहिचान पत्र प्रदेशबाट नै वितरण गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै निरन्तरता दिइनेछ ।

१४०. सवारी यातायातलाई थप व्यवस्थित बनाउन यस प्रदेशभित्र कम्तिमा २ (दुई) स्थानमा आधुनिक सुविधा सहितको रिफ्रेस सेन्टर स्थापना गरिनेछ ।

CamScanner

१४१. प्रदेशका स्थानीय निकायसँगको समन्वयमा प्रत्येक जिल्लामा कम्तिमा १/१ स्थानमा फोहोर मैला व्यवस्थापनको लागि ल्याण्ड फिल्ड साईटको विस्तृत अध्ययन कार्य गरिनेछ ।

१४२. कृषि उत्पादन तथा बजारीकरणको निम्ति महत्वपूर्ण हुने स्थानहरुमा सडक निर्माण कार्यलाई उच्च प्राथिमकता दिइनेछ ।

१४३. मधेशी जनताको हक, अधिकारका लागि आजीवन संघर्ष गर्नु भएका अथक योद्धा स्व.गजेन्द्र नारायण सिंह र गणतन्त्र स्थापनाको लागि जीवनपर्यन्त संघर्ष गर्नु भएका गणतन्त्रवादी नेता स्व.रामराजा प्रसाद सिंहको शालिक स्थापना कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

१४४. प्रदेशमा विद्युत आपुर्तिलाई नियमित तथा व्यवस्थित गर्न प्रदेश विद्युत बोर्ड गठन गरिनेछ ।

१४५. संविधानले दिएको प्रदेशको अधिकार सुनिश्चित गराउनका लागि आवश्यक संवैधानिक तथा कानुनी उपायहरुको अबलम्बन गरिनेछ ।

१४६. प्रदेशभित्र रहेका गरिब, विपन्न, असहाय नागरिकलाई निःशुल्क कानूनी सहायता प्रदान गर्ने कार्यलाई अझ बढी प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिइनेछ ।

१४७. प्रदेशको १३६ वटै स्थानीय तहमा रहेका न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा न्याय निरुपण कार्यमा सहयोग गर्ने नीति लिइएको छ ।

१४८. प्रदेशभित्रका अदालत तथा सरकारी वकील कार्यालयहरुको संस्थागत विकासबाट न्याय सम्पादनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन ती

CamScanner

कार्यालयहरु सँगको सहकार्य, समन्वय र सहयोगलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइने छ ।

१४९. प्रचलित प्रदेश कानुनको कार्यान्वयनको अवस्था, विद्यमान प्रदेश कानुनमा गर्नुपर्ने संशोधन वा नयाँ कानून बनाउनुपर्ने आवश्यकताका बारेमा अध्ययन गरी सम्बन्धित मन्त्रालय मार्फत प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्न "कानुन अध्ययन तथा सिफारिस समिति" गठन गरिनेछ ।

१५०. प्रदेशको कारागारहरुमा रहेका कैदीहरुको सामाजिक पुनर्स्थापना तथा एकीकरण गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनका लागि "प्रदेश प्रोवेशन तथा प्यारोलबोर्ड" गठनगर्नआवश्यकपहलगरिनेछ।

मानसनीय सदस्यहरु,

१५१. भुमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय नीतिसँग सामञ्जस्यता हुनेगरी प्रादेशिक नियम, ऐन कानून, कार्यनीति, निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्डको तर्जुमा तथा संस्थागत र सांगठनिक पुनर्संरचना गरिने छ । विशिष्टिकृत बोर्डहरु गठन गरिनेछ ।

१५२. कृषक तथा कृषि मजदुर र श्रमिकको वर्गिकृत पहिचान र अभिलेखिकरण गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ । यसको लागि तथ्याङ्क व्यवस्थापन गर्न कृषि एप निर्माण e-agriculture को प्रयोगलाई किसानको हातमा पुर्याइनेछ ।

१५३. व्यवसायिक कृषिलाई टेवा पुऱ्याउन बैंकको ऋण, मल, बिउ, सिमेन, कृत्रिम गर्भाधान, विद्युत, सिँचाई आदिमा अनुदान प्रदान गरिनेछ । साथै कृषि ऋण, सहुलियत दरमा मल, खाद, बीउको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।

CS CamScanner

१५४. उत्पादित कृषि उपजलाई सहकारी तथा स्थानीय तहको समन्वय र सहकार्यमा संकलन,संचय, ढुवानी,खरिद बिक्रीर वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ । संघीय सरकारको समन्वयमा समर्थन मुल्य तोकी कृषकको बचत,खाद्यान वा उपजलाई खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । साथै कृषि सडको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

१५५. प्रदेश सरकारबाट सन्चालन गरिने कार्यक्रममा मूलतः खाद्यान्न बालीमा धान, गहुँ र मकैको उत्पादन र बजारीकरणलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।

१५६. धान, गँहुर मकैको उत्पादकत्व र उत्पादन वृद्धि गर्न मल, बिउ, सिँचाई, बिमा, यान्त्रिकीकरणमा सहयोग र सहजीकरणमा जोड दिइनुका साथै संघीय सरकार, स्थानीय तह र सहकारी संस्थाको सहकार्यमा समर्थन मूल्य तोकी संचय गरी बजारीकरण गर्ने, राईस पोलिसिङ्ग, ब्रान्डिंग र प्याकेजिङ्ग गरी बिक्री वितरणका लागिविशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१५७. दाना र साइलेजका लागि उत्पादन गरिने मकै खेतीलाई करार खेती, चक्लाबन्दी, सहकारी खेतीमा जोड दिइनेछ ।

१५८. चैतमा धान उत्पादन गर्ने कृषकलाई सहयोग गर्न सामुदायिक खाद्यान्न भन्डारण निर्माण, ड्रायर केन्द्रहरु स्थापना र संचालन गरिनेछ ।प्रदेशका रैथाने बाली प्रबर्द्धन कार्यक्रम संचालन हुनेछ।

१५९. बालीहरुको उत्पादन लागत कम गर्न कृषिको यान्त्रिकीकरण कार्यक्रमलाई एकै थलोबाट सुविधा (कृषि यान्त्रिकीकरण, सामाग्री) र निजी क्षेत्रसँग सहकार्यमा कृषि सेवा प्रदायक संस्थाहरुको स्थापना गरी बाली व्यवस्थापनमा सहजिकरण र प्रतिस्पर्धि बनाईनेछ ।

माननीय सदस्यहरु,

१६०. हुलाकि मार्ग लक्षित दुग्ध मिसन कार्यक्रम अन्तर्गत भैंसी पालनलाई व्यवसायीकरण गरिने, साना किसानलाई समेटिने गरि दुग्ध सहकारी गठन गर्ने, सहकारीहरु बाट संचालन गर्ने गरि दुग्ध संकलन केन्द्र, चिस्यान केन्द्र, सामुदायिक प्रजनन केन्द्र, घाँसेबाली, साईलेज एवं पशु स्वास्थ्यका एकीकृत कार्यक्रम संचालन हुनेछ।

१६१. पशुपालनबाट न्यूनतम "एक परिवार, एकदिनको एकहजार" आम्दनी हुनेगरि कार्यक्रमसंचालनगरिनेछ ।

१६२. निजी, सहकारी साझेदारिमा एक पालिकामा कम्तीमा एक व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन फार्महरुको विकास गरिने छ ।

१६३. प्रदेशको विशिष्ट "मत्स्यपालन" कार्यक्रमलाई व्यवसायीकरण गर्ने, ह्याचरी सुधार गर्ने, पोखरी प्रवर्द्धन र बजार स्थल निर्माण एवं फ्रिजर ढुवानीमा विशेष प्राथमिकता दिई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । प्रदेशलाई माछा जोनको रुपमा विकास गर्न तथा किसानहरुको आर्थिक सशक्तिकरणका लागि माछा पालनका लागि पोखरी खन्नका बिशेष अनुदान दिइनेछ ।

१६४. "बारा माछा व्यवसाय" लाईब्राण्डिगगरी फ्रोजनर लाईभमाछा बिक्री वितरणमा जोड दिईनेछ।

१६५. प्रदेशको अनुकूलता बमोजिम व्यवसायिकमहत्वकाउखु, तरकारी, च्याउ, मसला र पुष्पखेतीका लागि विशेष कार्यक्रम संचालनमा जोड दिइनेछ

१६६. तरकारी र फलफूल बजारस्थल निर्माण,संचयको लागि वेयरहाउस, कोल्ड स्टोरेज, ढुवानीको लागि वाहनमा कृषक र उद्यमीलाई सहयोग प्रदान गरिनेछ ।

CamScanner

१६७. तरकारी, मसला, बाली, माछा, मासु, खाद्यान्न, जडिबुटी, दाना आदिमा विषादी अवशेष, एण्टिवायोटिक अवशेष लगायत जाँच गर्न र असल कृषि अभ्यास प्रमाणिकरणको लागि प्रदेश सरकारले एकीकृत प्रयोगशाला स्थापना गर्नेछ ।

१६८. संविधानले प्रत्याभूत गरेको खाद्य सम्प्रभुताको सुनिश्चितता गरिनेछ । साथै प्राकृतिक आपदविपदको बेलामा खाद्यान्न उपलब्धता तथा सार्वजनिक वितरण प्रणाली (Public distribution system) लाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक संस्थागत तथा संगठनात्मक व्यवस्थापन तथा सहजीकरण गरिनेछ ।

१६९. प्रदेशभित्र कृषि प्रसार सेवाको सुदृढिकरण गर्न स्थानीय तहहरुलाई सबलीकरण गर्ने कार्य गरिनेछ । स्थानीय तहका कृषि प्रसार कार्यकर्ताहरुलाई कृषक पाठशाला सहजिकरण तथा समसामयिक प्राविधिक विषयवस्तुसँग सम्बन्धित दक्षता अभिवृद्धि गर्न सहकार्य गरिनेछ । "कृषि कर्म" रेडियो कार्यक्रम मार्फत कृषि उत्पादन सँग सम्बन्धित ज्ञान तथा सेवा प्रदान गरिनेछ ।

१७०. सरोकारवालाहरुको समन्वयमा प्रदेशमा राष्ट्रिय कृषि यान्त्रिकीकरण मेला तथा अन्य कृषि महोत्सव, खाद्य मेला र विशेष विषय दिवस (विश्व खाद्य दिवस, ओरहा दिवस, दुग्ध दिवस, सहकारी दिवस, आदि) कार्यक्रम आयोजना गर्न पहल गरिनेछ ।

१७१. ह्रासोन्मुख रहेको माटोको उर्वराशक्ति व्यवस्थापन गर्न माटो स्वास्थ्य प्रवर्द्धन (Soil Health Promotion program) कार्यक्रम संचालन गरी

रासायनिक, प्रांगारिक तथा जैविक मलको न्यायोचित प्रयोगको लागि आवश्यक क्षमता तथा पूर्वाधार प्रवर्द्धनका कार्यहरु गरिनेछ ।

१७२. बाली र वस्तु परिवेशमा सन्तुलन कायम राख्न एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन, भकारीव्यवस्थापन तथा बाली पोषण प्रणाली सुदृढिकरण, जलवायु मैत्री, कृषि जैविक विविधता, प्राकृतिक जलाशय संरक्षण कार्यक्रमहरु सचालनमा जोड दिईनेछ ।

१७३. चूरे भावर लगायत समभाव्य क्षेत्रहरुमा संघ र स्थानीय तहसँग सहकार्य गरी भूमिगत जल सञ्चितिकरण अभिवृद्धि गर्ने उपयूक्त कार्यक्रमहरुको तर्जूमा गर्न पहल गरिनेछ ।

१७४. प्रदेशभित्रका सरकारी फार्म तथा श्रोत केन्द्रहरुको लक्ष्य तथा सेवा विस्तार गर्न पूर्वाधार सुदृढीकरण, आधुनिकीरण गरिनेछ । यस्ता श्रोतकेन्द्रहरु क्रमशः थप गरिँदै लगिनेछ ।

१७५. प्रदेशका सबै जिल्लामा मत्स्य बीज तथा पशुपन्छी आहारा र घाँसखेती लगायत आँप, लिची, कागती, केरा, मेवा लगायतका उष्ण प्रदेशीय फलफुल र पुष्पको गुणस्तरीय बेर्ना र कलमी बिरुवा तथा बिरुवाजन्य सामग्रीको सहज उपलब्धताको लागि सरकारी तथा निजी क्षेत्रका नर्सरीहरुलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१७६. पर्यावरणीय सुधार एवं हरित क्रान्तिमा टेवा दिन निजी तथा सार्वजनिक जग्गाहरुमा एक लाख फलफूलका बिरुवाहरु रोपिनेछ । आवश्यक्ता अनुसार फलफूलकाबिरुवा एवं खाद्यान्न, तरकारी, घाँसेवाली बीउ प्रवर्द्धनको लागि पालिका स्तर बीउ बैंक र नर्सरी स्थापनामा जोड दिइनेछ ।

१७७. कृषक स्तरमा छरिएर रहेका पुँजी,शीप तथा श्रोत साधन र साना परिमाणको उपजलाई व्यवसाय योग्य स्वरुपमा लैजान रलागत प्रभावी बनाउन लगानी मैत्री वातावरण श्रृजना गर्न पहल गरिनेछ।

१७८. ऐलानी र पर्ती वा बगर खेती प्रवर्द्धन गर्न छुट्टै कार्यविधि मार्फत विशेष सहयोगी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१७९. पशुपन्छी र मत्स्य व्यवसाय र बालीनालीमा रोग किरा माहामारीका कारण हुने क्षति न्यूनीकरणका लागि माहामारी तथा सरुवा रोग नियन्त्रण, भ्याक्सिनेशन तथा बाली संरक्षण कार्यलाई अभियानको रुपमा संचालन गरिनेछ ।

१८०. हानिकारक रोग,माहामारी र कीराहरुको प्रकोप फैलिन नदिई तत्काल स्थलगत रुपमा माहामारी नियन्त्रणका लागि मोबाईल भ्यान सहितको रैपिड रेस्पोन्स टिमको परिचालन गर्नस्थानीय तहसँग सहकार्य गरी आकस्मिक व्यवस्थापन गर्न पहल गरिने छ ।

१८१. माछा,मासु,अण्डा,दुध तथा दुग्धजन्य पदार्थको उत्पादनमा वृद्धि गर्न पशुपन्छी तथा मत्स्य नश्ल सुधार कार्यलाई निरन्तरतादिन उन्नत नश्लका पशुपन्छी तथा माछा भूरा र सिमेनको आयात गरी कृषकस्तरमा सेवा सुनिश्चित गरिनेछ ।

१८२. निर्माणाधीन भेटेरिनरी नमूना अस्पताल, धनुषालाई निरन्तरता दिदै पशुपन्छी, मत्स्यक्षेत्रमा गुणस्तरिय विज्ञ सेवा पुर्याउन नगरपालिकाहरुमा भेटेरिनरी अस्पतालहरु स्थापना गरिनेछ । यस्ता अस्पतालहरुमा पशु उपचार सेवा, प्रयोगशाला सेवा, मोबाईल र आकास्मिक सेवाको व्यवस्था हुनेछ।

१८३. प्रदेश अन्तरगतका तालिम केन्द्रहरुको सुदृढिकरण गरी नवप्रवर्तन केन्द्र (Technical Innovation Centre) तथा प्रयोगशालाहरुलाई परीक्षण, अन्वेषण तथा विश्लेषण केन्द्र (Examination, Invention and Analysis center) को रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ । हाल संचालित प्रयोगशालाहरुलाई व्यवस्थित र सुदृढिकरण गर्न आवश्यक मेशिनरी,ईलेक्ट्रिक र ईलेक्ट्रोनिक्स औजार,उपकरण आदिको व्यस्थापन र जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवाको स्तरोन्नति गरिने छ ।

१८४. माछाको उत्पादन बृद्धिका लागि घुम्ती मत्स्य क्लिनिक सेवा संचालन गरिनेछ । मासु ढुवानी र बजारिकरणको लागि फ्रिजर भ्यान उपलब्ध गराइनेछ ।

१८५. प्रदेशको आन्तरिक स्रोत साधनमा आधारित मत्स्य तथा पशुपन्छी दाना र आहारा प्रशोधन प्रांगारिक,जैविक तथा गडयौंले मल उत्पादन गर्ने कृषिजन्य उद्योग,डेरी उद्योग व्यवसाय स्थापना तथा संचालनमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिनेछ ।

१८६. सहकारी चिनी मिल तथा धुलो दुध उत्पादन गर्ने उद्योग स्थापनाको लागि आवश्यक वातावरण तयार गरिनेछ ।डी.डी.सी. ढलकेवरको सहकार्यमा दुध ढुवानीको लागि टयाङ्कर उपल्बध गराइनेछ।

१८७. प्रदेश सरकार तथा इच्छुक बैंकरवित्तीय संस्था,सहकारी र कृषकहरुको सह-वित्तीकरणमा सहकारी व्यवसायको ढाँचामा बिरगंज चीनी कारखाना र कृषि औजार कारखानालाई नयाँ ढंगबाट पुनःसंचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

CamScanner

१८८. संघ मातहत रहेका सरकारी कृषि फार्महरु (मत्स्य मानव संसाधन विकास तथा प्रविधि परिक्षण केन्द्र जनकपुरधाम, उष्ण प्रदेशीय बागवानी केन्द्र नवलपुर सर्लाही, कृषि यान्त्रिकीकरण प्रवर्द्धन केन्द्र नकटाझिज धनुषा, राइजोवियम तथा घाँसेबाली बीउ विजन प्रयोगशाला जनकपुरधाम, निगौल गाई गौशाला महोत्तरी,पशुपन्छी रोग अन्वेशन प्रयोगशाला जनकपुरधाम,राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय लहान सिरहा, घाँसेबाली आनुबांशिक श्रोत केन्द्र रञ्जितपुर सर्लाही, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय जनकपुरधाम) लाई प्रदेश सरकार,भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय मातहत ल्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ।

१८९. सिरहा जिल्लाको गोलबजारमा गुणस्तरीय बीउ/बेर्ना/नश्लको उत्पादन तथा वीउबिजन, बाली संरक्षण, माटो परीक्षण एवं खाद्य प्रविधि गुण नियन्त्रणका लागि प्रदेश स्तरमा सुविधासम्पन्न एकिकृत प्रयोगशाला सहितको एक बृहद कृषि फार्म तथा अनुसन्धान केन्द्र स्थापना कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।

१९०. कृषि यन्त्र उपकरण संचालन तथा सिंचाई कार्यलाई लागत प्रभावी बनाउन कृषि विद्युतीकरणलाई प्राथमिकता दिई सहुलियत दरमा कृषि मिटर उपलब्ध गराउन पहल गरिनेछ ।

१९१. साना उत्पादक किसानहरुलाई ग्रीन हाउस,ठुला कर्पोरेट उत्पादक हरुलाई ग्रीन हाउस र नेट हाउस स्थापना मा सहयोग गरिनेछ ।

माननीय सदस्यहरु,

१९२. भूमिको उत्पादकत्व वृद्धिको लागि जग्गा बाझो राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न स्थापित गरिने भूमि बैंकलाई सवलीकरण र व्यवस्थित बस्ती विकास गर्दै छरिएर रहेका तथा खण्डिकृत कृषि भूमिको एकत्रिकरण गरी जोतको आकार बढाई सहकारी एंव सामुहिक खेतीलाई प्रोत्साहित गरिने छ । साथै जमिनको उत्पादन क्षमता बृद्धि गर्न कृषि भूमिको चक्कलाबन्दी कार्यको लागि विज्ञ छलफल तथा विभिन्न विकल्पहरुको पहिचान गरी आवश्यक कानून तयारी तथा चक्कलाबन्दी कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

१९३. कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न चाक्लावन्दी खेती (समुहमा कम्तीमा १० विगाह जग्गालाई चक्लाबन्दी गरी) संचालन गरिने नीति लिइएको छ । यसरी चक्लावन्दीका खेती गर्न समुहमा आवद्ध भई आउने किसानलाई कृषि पकेट क्षेत्रको रुपमा कृषि अनुदान कार्यविधि अनुसार विशेष सहुलियत प्रदान गर्ने नीति लिइएको छ ।

१९४. विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक प्रकोप तथा कृषिजन्य रोगका कारण कृषि बालीमा हुने क्षतिलाईपरिपुरण गर्न कृषि बीमा कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१९५. पर्ती, सार्वजनिक जग्गा, नदी किनार, मठ मन्दिर, गुठी, सामुदायिक वन तथा निजी बगैंचाको जग्गालाई उत्पादनशील बनाई कृषि उपयोगिताको लागि विशेष कार्यक्रम लागूगरिनेछ।

१९६. कृषि भूमिको वैज्ञानिक उपयोगको लागि प्रदेशिक भू-उपयोग नीतिको तर्जूमा गरिनेछ । साथै आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी प्रादेशिक भू-सुचना प्रणालीको विकास गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

१९७. वर्षौंदेखि बसोबास गर्दै आएका तथा भूमिमा स्वामित्व नपाएका बसोबासीहरुलाई संघीय सरकारसगँको समन्वय र सहकार्यमा व्यवस्थित बसोबास तथा लालपूर्जा उपलव्ध गराउन प्रदेश स्तरीय भूमि स्वामित्व समस्या सामाधान आयोग गठन गरी समस्या सामाधान गर्ने नीति लिइएको छ ।

१९८. जग्गा प्रशासनलाई चुस्त दुरुस्त बनाई सेवा र सूचना प्रवाहमा सूशासन कायम गर्न, लगतकट्टा प्रभावकारी र व्यवस्थित रुपमा सम्पन्न गर्न तथा जग्गाको मूल्याङ्कनलाई वास्तविक बनाई एकरुपता कायम गर्न स्थानीय तहहरुको समन्वयमा प्रदेशभित्रका सम्पुर्ण सरकारी,सार्वजनिक र गुठी जग्गाको अभिलेखीकरण गरी त्यस्ता जग्गाहरुको संरक्षण र समुचित व्यवस्थापनको लागि स्थानीय तहहरुसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

१९९. शहरीकरण र जग्गाको खण्डीकरण नियन्त्रण गर्न प्राथमिकताका आधारमा छूट कित्तानापीको कार्य अगाडि बढाउने छ ।

२००. विकास निर्माणको लागि गरिने नापनक्शालाई राष्ट्रिय नियन्त्रण बिन्दुको संन्जालमा आवद्ध गराउन आवश्यकता अनुसार नियन्त्रण बिन्दूहरु स्थापनाको लागि प्रदेश स्तरमा संयन्त्र तयार गरी कार्य अगाडी बढाईने छ ।

CamScanner

२०१. प्रदेशमा सहकारी प्रवर्द्धनको लागि प्रदेश सहकारी प्रवर्द्धन कोषको स्थापना गरिनेछ । त्यस्तै प्रादेशिक सहकारी तालिम केन्द्रको स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।

२०२. साविक साझा सहकारी संस्थाबाट ऋण लिएका ऋणीहरुको जग्गा फुकुवा सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण तथा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२०३. सहकारी सेवालाई चुस्त दुरुस्त बनाउन प्रदेश सहकारी ऐन बमोजिम नियामावली तर्जुमा गरिनेछ र प्रदेश सहकारी रजिष्टारको कार्यालय स्थापना गरिनेछ ।

२०४. मासु र माछाको गुणस्तरीय उत्पादन प्रवर्द्धनको लगि बाख्रा पालन, पाडा पालन, बंगुर पालन, केज र पिंजडा प्रविधिमा माछापालनमा बृद्धि गर्दै बधशाला,मासु बिक्रीकक्ष र मिट मार्ट स्थापनामा विशेष सहयोग पुऱ्याइनेछ । कुखुरापालनमा विशेष जोड दिइनुको साथै दाना उद्योग,ह्याचरी र अण्डा उत्पादन वृद्धि गरिने छ ।

२०५. मासु ऐन तर्जुमा गरि स्वच्छ र स्वस्थ्य मासुमा छाप लगाई बेचबिखन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२०६. दानाको गुणस्तर नियन्त्रणको लागि प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ र कच्चा पदार्थको उत्पादनमा प्रोत्साहन दिइनेछ ।

माननीय सदस्यहरु,

२०७. प्रदेश भित्र शान्ति सुरक्षा तथा प्रदेशको सेवामा समर्पित प्रहरीहरुको आत्मसुरक्षाको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन प्रहरी कार्यालयहरुको भवन तथा पूर्वाधारको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता

CamScanner

दिइनेछ । यस्तै प्रहरी कार्यालयहरुमा आवश्यक उपकरणहरुको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२०८. प्रदेशभित्र अपराधिक गतिविधि नियन्त्रण गर्न विभिन्न स्थानहरुमा प्रहरी तथा स्थानीय तहहरुसँगको सहकार्यमा CC Camera जडान गरी अनुगमन तथा अपराध नियन्त्रण गरिनेछ । यस्तै गस्ती तथा अपराधिक गतिविधि नियन्त्रको लागि अत्यावश्यक सवारी साधनको व्यवस्थापन गरिने छ ।

२०९. सुरक्षित बेटी अभियान, बाल हिंसा, घरेलु हिंसा विरुद्ध प्रतिरोधात्मक तथा उपचारात्मक कार्यक्रमहरु प्रहरी, स्थानीय तह तथा विद्यालयहरुको सहकार्यमा संचालन गरिनेछ।

२१०. प्रदेशका सवै जिल्लामा लागू औषध दुर्व्यसन रोकथाम तथा नियन्त्रणको रोकथाममूलक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम लागू गरिने छ ।

२११. सीमा क्षेत्रमा निगरानी तथा अपराधिक घटना नियन्त्रणका लागि संघीय सरकारसँग अपराधिक घटना न्युनीकरण गर्न सहकार्य गरिनेछ ।

२१२. विपत व्यवस्थापन योजना अनुसार प्रदेशभित्रका विपतका संभावित जोखिम न्यूनीकरण गर्न सचेतनमूलक तथा विपद पश्चात राहत, उद्धार तथा पुनर्स्थापनाका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

२१३. प्रदेश अन्तर्गतका कारागारहरुको सुधार तथा सुधार गृहको निर्माण गरिनेछ ।

२१४. प्रदेशभित्र महिला मैत्री सेफ हाउसको निर्माण गरिनेछ ।

२१५. प्रविधिमैत्री सुचना तथा संचारको विकासको लागि सहकार्य गरिनेछ ।

२१६. प्रदेशभित्र सुविधा सम्पन्न विधिविज्ञान प्रयोगशाला (Forensic lab) स्थापना गरिनेछ ।

CamScanner

२१७. नीतिगत अध्ययन तथा अनुसन्धान गरी आवश्यक प्रादेशिक नीति, रणनीति, मार्गदर्शन कार्यविधि तथा योजनाको निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२१८. प्रदेश तथा स्थानीय तहबीचको समन्वय र सहकार्यलाई नियमित संवाद तथा छलफलको माध्यमवाट बलियो बनाई प्रादेशिक तथा स्थानीय तहको योजनामा जनसमुदायको आकांक्षापहिचान गरी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक प्रक्रियाको थालनी गरिनेछ ।

२१९. प्रादेशिक गौरवका आयोजना तथा प्रदेशभित्र संचालन हुने आयोजनाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा आइपर्ने समस्याहरु समयमै सामाधान गर्न अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने प्रणालीको थालनी गरिनेछ।

२२०. E governance कोअवधारणा अन्तर्गतप्रदेशका काम कारवाहीमा आम नागरिकहरुको सहज पुऱ्याउन डिजिटल सूचनामैत्री सूचना प्रविधिको विकासलाई अझप्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गरिनेछ । website तथा सूचनामैत्री Apps बाट सूचनाहरु प्रभावकारी रुपले प्रवाहित गरिनेछ।

२२१. प्रेश स्वतन्त्रतताका सर्वमान्य सिद्धान्त अनुरुप आम संचारलाई स्वतन्त्र, निष्पक्ष, मर्यादित, जिम्मेवार, अनुशासित बनाउन आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ । आम संचारक्षेत्रलाई व्यापक र प्रभावकारी वनाउन अपेक्षित सहयोग र सहकार्य गरिनेछ ।

२२२. कार्यक्रमको कार्यान्वयन पक्षलाई प्रभावकारी बनाउन कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरिने कार्यप्रणालीको थालनी अगामी आर्थिक वर्षदेखि गरिनेछ ।

२२३. भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति लिइनेछ । सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनमुखी, पहुँच नतिजा मुखी, जवाफदेही र पारदर्शी बनाई

CamScanner

सुशासनको प्रत्याभूति गराइनेछ । यसका लागि सार्वजनिक प्रशासनको संस्थागत तथा संरचनात्मक सुधार, जनशक्ति व्यवस्थापन र पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।

२२४. प्रदेश लोकसेवा गठन भैइसकेको र प्रदेश निजामती सेवा विधेयक यस सम्मानित सदनको समितिमा तयारी अवस्थामा रहेकोले आगामी आर्थिक वर्षमा प्रदेश निजामतीको गठन र प्रदेशको आफ्नै चुस्त दुरुसत प्रशासनको सांगठनीक संरचना रहनेछ । रहनेछ । साथै संघीय सदनले प्रहरी समायोजन र प्रदेश प्रहरीसँग समन्वयको कानून पास गरी कार्यवन्यनमा समेत लगिसकेको अवस्थामा प्रदेश प्रहरीको गठन तथा प्रदेश प्रहरी मातहतका भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

२२५. प्रदेश जनलोकपाल विधेयक यस सम्मानित सदनवाट पास भैइसकेको अवस्थामा प्रदेसमा भ्रष्टाचार नियणत्रण तथा सुशासन कायम गर्न प्रदेश जनलोकपाल गठन गरिनेछ । प्रदेश जनलोकपाललाई स्वतन्त्रपूर्वक कामकाज गर्न तथा भ्रष्टाचार गर्ने जो कोहीलाई पनि निष्पक्षताका साथ अनुसनधान गर्ने गरी स्वायत्त तथा साधन श्रोत समपन्न बनाइने छ ।

२२६. जनगुनासो तथा विकासका अवरोधलाई अविलम्व सुनुवाई गर्न "जनताके साथ मुख्यमन्त्री" कार्यक्रमको थालनी गरि गुनासो तथा सुझाव संकलन तथा सामाधान गरिने कार्यको शुरुवात गरिनेछ।

२२७. स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्थाहरुको नियमन गर्ने निकायको गठन गरी प्रदेशको प्राथमिकता अनुसार यस्ता संस्थाहरुलाई विकास तथा स्वंयसेवाको क्षेत्रमा लगाइने नीति लिइएकोछ

२२८. "मुख्यमन्त्री स्वच्छता अभियान" अन्तर्गत प्रत्येक प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्रमाकम्तिमा १/१ वटा पोखरीको सौन्दर्यीकरण गरी पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गरिनेछ । यसका साथैप्रदेशभित्रका ऐतिहासिक

तथा धार्मिक सम्पदाहरुको संरक्षण तथा संवर्द्धन गरी वातारवरण संरक्षणमा योगदान पुऱ्याउने र पर्यटकीय गन्तव्य स्थलबनाई स्वदेशी तथा विदेशी तीर्थयात्रीहरुलाई प्रदेशभित्र धुम्न आर्कषण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।

२२९. छात्रा शिक्षा छात्रवृत्ति मार्फत छात्राको शैक्षिक स्तर अभिवृद्धि गर्न कक्षा १ देखि ८ सम्मका अति विपन्न दलित तथा मुस्लिम छात्राहरुलाई छात्रवृत्तिको माध्यमवाट प्रोत्साहन गरी शैक्षिक स्तर वृद्धि गर्न छात्रा शिक्षा छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरनतरता दिइनेछ ।

२३०. मौजुदा कानूनमा आवश्यक सुधार गरी नयाँ कार्यविधि अनुसार स्थानीय तहमा पठाइने सर्शत अनुदानवितरण गरिने छ ।

२३१. प्रदेश सरकारको विकास रकम प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका निकायहरुलाई प्रदान गर्ने व्यवस्थालाई प्राथमिकता दिइने छ ।

२३२. प्रदेशको अस्थाई राजधानीको रुपमा रहेको जनकपुरधामको भौतिक सम्पदाको विकास एवं सौन्दर्यीकरणलाई विशेष प्राथमिकता दिइने छ ।

२३३. जिल्ला समन्वय समितिलाई स्थानीय तहसंगको समन्वयात्मक तथा अनुगमनको भुमीका प्रभावकारी वनाउन नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।

२३४. वर्षेनी हुने प्राकृतिक प्रकोप तथा माहामारीसँग जुध्नको लागि प्रदेश विपत्त व्यवस्थापन प्राधिकरण गठन गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक कानुनमा संशोधन तथा आवश्यक व्यवस्थापकीय प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

२३५. प्रदेशको स्थायी राजधानी र नामकरणको प्रक्रिया अघि बढाउन सरकारले आवश्यक पहल गर्ने छ ।

२३६. प्रदेशको समग्र विकासका लागि प्रादेशिक विकास प्राधिकरण स्थापना गरिने छ ।

CamScanner

माननीय सदस्यहरु,

२३७. आ.व. २०७५।०७६ मा सम्पन्न आयोजनाहरुको भुक्तानी निर्दिष्ट समयमा गर्न नसकी भुक्तानी दिन बाँकी रहेको उक्त बक्यौता रकम आ.वं. २०७७।०७८ को बजेटमा समावेश गरी सम्बन्धित पक्षलाई भुक्तानी दिइनेछ ।

२३८. यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रदेशको सोच "उच्च मानव विकास र पहिचान, समृद्ध मधेश समाज" लाई साकार गरी आर्थिक वृद्धिमा महत्वपूर्ण योगदान दिन रोजगारको अवसर सृजना गर्न, गरिबी न्यूनीकरण गर्न र कोभिड १९ को सामाजिक आर्थिक परिवेशको प्रभावलाई न्यून गर्न मद्दत गर्नेछ ।

अन्त्यमा, कोभिड १९ को माहामारी विरुद्ध एकबद्ध भएर सम्पूर्ण चुनौतिहरु सफलतापूर्वक सामना गर्न प्रदेश सरकार प्रतिवद्ध रहनेछ । साथै यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनको लागि सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको सक्रिय सहयोगको अपेक्षा राखेको छु।

धन्यवाद ।

CamScanner